

[Lars M. Olsen.]

filmsstrimmel, gengivelse af et maleri og om kopi af en skulptur. Også en oversætter har ophavsret, i visse tilfælde ligeledes en sceneinstruktør, en redaktør af samle-værker, derunder antologier, leksikalske værker, f. eks. læsebøger til skolebrug, sangbøger m. v.

Det fremhæves i bemærkningerne, at den tekniske eller økonomiske indsats derimod ikke kan danne grundlag for erhvervelsen af ophavsret. Når det drejer sig om producent, fremstiller eller frembringer af det, man måske kunne kalde den materielle ophavsret, enten det nu drejer sig om fremstilling af grammofonplader, nodelistik, bøger, filmsværker eller brugsgenstande, og selv om fremstilleren eller producenten på det pågældende område har udvist eget initiativ og personlig indsats også på det rent idémæssige område, ja, så er og bliver ophavsretten udelukkende kunstnerens.

Der er også et kapitel, der omhandler indskrænkninger i ophavsretten. Det hedder et sted i loven f. eks., at af et offentliggjort værk må enkelte eksemplarer fremstilles til privatbrug. I lovforslaget gøres der yderligere rede for, hvad der menes i så henseende, og det fremhæves, at blandt de privateksemplarer, der kan fremstilles, er man i stand til også på begæring og bestillinger at fremstille dem til biblioteker og arkiver uden i øvrigt at komme i konflikt med loven, ligeledes til enkelte forskere og andre privatpersoner, der anmoder om at få fotokopier.

Må jeg i øvrigt om hele dette store område vedrørende fotokopier — der i hvert fald i bemærkningerne er opdelt i 3 afsnit — udtale en vis ængstelse over den betydelige udvidelse, der sker på dette område, og hvis konsekvenser det i alt fald navnlig på længere sigt er ganske umuligt at bedømme. Rent generelt har man vist lov at sige, at den bemyndigelse, som loven ønsker givet på dette felt, er overordentligt farlig. Man er sikkert også selv klar over det, idet man i sine bemærkninger netop viser nogen tvivl på de områder, det drejer sig om. Når man f. eks. taler om fotokopier for at sikre værker imod ødelæggelse, er det jo en ting, som man stort set kun kan finde rimelig og rigtig. Det tager sigte på krigshandlinger eller på

skrøbelige eller lidet holdbare skrifter; det drejer sig dér om, at man på en eller anden måde søger at opretholde eksistensen af et værk så længe som muligt, og dér kan det formentlig være på sin plads med fotokopi. Jeg er også enig i, at her kan man næppe sige med rimelighed, at det virker skadeligt for ophavsmandens interesser. Men når det noget længere nede siges, at det kan ske ikke alene i tilfælde af slitage, eller fordi man ikke længere kan købe bøgerne i handelen, men også hvis de er ekstraordinært kostbare, så synes jeg egentlig, dette er en meget dårlig begrundelse, og jeg vil i hvert fald gerne tage et kraftigt forbehold heroverfor.

I et senere afsnit taler man om fotokopiering som middel til at tilføre arkiver og biblioteker nye værker. Man peger på, at der fortrinsvis er tænkt på værker, der er udgået i boghandelen, eller værker, der kun foreligger i manuskript, og man føjer igen til, at det kan normalt ikke skade ophavsmandens rettigheder og bør være tilladt. Videre siges det, at såfremt et værk kan købes i boghandelen, bør retten til fotokopiering næppe eksistere. Man tilføjer dog, at der kan være en gruppe af tilfælde, hvor det måske kunne være rimeligt, om biblioteker og arkiver fik ret til at fotokopiere værker. Man mener dog, at adgangen hertil ikke vil blive udnyttet i særlig voldsom udstrækning, fordi det efter det kendskab, man har til reproduktionsteknik i øjeblikket, simpelt hen vil forbyde sig selv på grund af omkostningerne. Der er dog ingen tvivl om, at der også på dette område vil ske en rationalisering og forbedring og vel også billig-gørelse af disse overføringsmetoder; disse reproduktionsarter, så det fremover kan blive gjort på en langt billigere måde, end man f. eks. kender det i dag. Det understreges, at der særlig er tænkt på værker, hvor priserne er så høje, at adskillige offentlige biblioteker og arkiver ikke er i stand til at erhverve dem, skønt deres indlemmelse i samlingerne ville være ønskelig, hvorfor det ikke ville være urimeligt, om det blev tilladt de pågældende offentlige institutioner eller én af dem at tage fotokopier af disse manuskripter eller brev-samlinger. Jeg vil altså gerne advare herimod og sige, at det netop er et af de om-